

Глябалізацыя кантролю над міграцыяй

■ ФРАНК ДЗЮВЭЛЬ

Франк Дзювэль (Franck Düvell) — доктар філзафіі, спецыяліст у галіне сацыяльных навук (нар. у 1961 г. у Вільгельмсхафэне, Нямеччына).

Вывучаў сацыяльныя навукі ў Брэмэнскім універсітэце з 1982 па 1987 гг., у 1998 г. з адзнакай абараніў доктарскую дысэртацыю. Навуковы супрацоўнік універсітэту ў Эксэ-тэры, супрацоўнічае з *European University Institute/Robert-Schumann Centre*, Флёрэнцыя, а таксама з універсітэтамі Брэмэну і Ольдэнбургу.

Галоўныя накірункі працы: міграцыя ды мяншыні, дыскрымінацыя ды антырасізм, інтэр-нацыяналізм ды антыімперыялізм, канцэпт глябальнай сацыяльнай справядлівасці.

Займаецца сацыяльнай працай у *MediNetz Bremen* — арганізацыі, якая дапамагае мігрантам, шукальнікам прытулку і нелегалам. Зьяўляецца адным з выдаўцоў бюлетэну *Stewatch*, супрацоўнічае з *Antirassismusburo Bremen*.

Перакладзена паводле тэксту, зьмешчанага на сайце: www.noborder.org.

Тэкст друкуецца з ласкавай згоды аўтара

МАМ рэкамэндавала ўраду Турэччыны “перашкаджаць незаконнай міграцыі ды змагацца з гандлем людзьмі.

(International Organisation for Migration, 1995, [1])

У Турэччыне падчас спробы нелегальна перайсьці мяжу ... дзевяць чалавек застрэленыя. Пляцёра іншых параненыя. 139 чалавек з Афганістану, Пакістану ды Бангладэш спрабавалі перайсьці іранска-турэцкую мяжу. (Tageszeitung, 11.5.2000)

Напруга, што існуе паміж правам на свабоднае перасоўваньне [2] і правам нацыянальных дзяржаваў абараняць свае межы і кантраляваць доступ на сваю тэрыторыю, як дэманструе вышэйзгаданы выпадак, — неад’емная ад пытання жыцця і сьмерці. Падзея на іранска-турэцкай мяжы — зусім не выпадковасць, а адлюстраваньне ў рэчаіснасьці той дыскусіі, што адбываецца на міжнародным узроўні. “Тыя, хто належаць да краінаў з найбольш заможнымі эканомікамі, усё болей пагаджаюцца з поглядам Распайю на сьвет як на ўтвораны двума “лягерамі”, аддзеленымі адзін ад аднаго і няроўнымі, — дзе багатыя хутка будуць вымушаныя змагацца, а бедныя — загінуць, калі, канечне, нас не захлыне масавая міграцыя”, — да такой ступені кансэрватыўнага францускага мысьляра ды эсэіста *Figaro* паважаюць палітычныя кансультанты, якія вызначаюць палітычны курс ЗША [3]. Гэта рыхтуе глебу для “мілітарызацыі кантролю над міграцыяй” [4], і таксама ёсьць прыкметай таго, што міжнародная супольнасьць гатовая прынесці жыццё людзей у ахвяру дзеля захаваньня *status quo*, што вызначаецца сацыяльнай несправядлівасьцю, няроўнасьцю ды выключэньнем. Тое, аднак, што тут падаецца зваротам да ірацыянальнага пачуцьця страху, мае, насамрэч, вельмі рацыянальныя перадумовы.

Свабода перасоўваньня супраць эканамічнага кіраваньня міграцыяй

Паўсюль у сьвеце міграцыя сталася адной з галоўных тэмаў; зноў і зноў у такіх розных краінах як Нямеччына, Вялікая Брытанія, Аўстралія ды Малайзія, Лібія, Аргентына, Нігерыя, Кенія і самы апошні выпадак — Кот-д’Івуар, — узнікаюць крызы міграцыі ці прытулку, а мігрантаў ператвараюць у ахвярнага казла. Сыьвярджаецца, што глябалізацыі адпавядае павелічэньне мабільнасьці ды міграцыя. Перадусім “незаконная міграцыя” — тэрмін, які ўжываюць, каб шальмаваць непажаданых (нават калі яе часам і разглядаюць як крыніцу таннай працоўнай сілы), — успрымаецца як пагроза нумар адзін для сусьветнага парадку ды непадзельнасьці нацыянальных дзяржаваў [5]. Паводле МАМ ды іншых крыніцаў, па ўсім сьвеце налічваецца да 33 мільёнаў “нелегальных імігрантаў”, што ў чатыры разы перавышае колькасьць насельніцтва Швэцыі [6]. Публікацыі папярэджаньняў пра тое, што палова мараканскай моладзі ці 50 мільёнаў расейцаў жадаюць пераехаць на поўнач, ці, адпаведна, на захад, — частая зьява; некаторыя проста ўраўноўваюць глябальнае павелічэньне колькасьці насельніцтва з будучай міграцыйнай напружанасьцю [7]. Міграцыю таксама часта зьвязвалі з пэўным спосабам супраціву [8], “рэвалюцыйнай прадчуваньняў” (Юнгфэр), “рэвалюцыйнай басоты” (Рымскі клюб), “рушэньнем супраць галечы” (Гэлбрэйт). Любое дасьледаваньне міграцыі тыпова высоўвае на першы плян жаданьні, мары, прадчуваньні ды патрэбы імігрантаў. Таму міграцыя таксама да некаторай ступені ёсьць “сацыяльным рухам у кірунку глябальнай сацыяльнай справядлівасці” [9]. Калі адно ператвараць мігрантаў у ахвяраў ці проста недаацэньваюць іхную ролю, гэта не дапаможа зразумець сутнасьць самой зьявы міграцыі ды глыбокі сэнс антаганізму, якім яна вызначаная; разьмежаваньне паміж міграцыяй у пошуку прытулку, унутранай міграцыяй ды міграцыяй, што зьвязаная зь пераходам мяжы, і мабільнасьцю — таксама не прыносіць плёну. Сыванандан справядліва адцёміў, што варункі, у якія трапляюць уцекачы, выгнанцы, часовыя працаўнікі ці тыя, хто рушыць зь бедных вёсак у прывабную сталіцу ў межах адной краіны, завязаныя на адным сацыя-палітыка-эканамічным кантэксце, усе гэтыя людзі тым ці іншым чынам сталі выгнанцамі ў выніку адной і той жа самай палітыкі ды ейных аспэктаў — глябалізацыі [10].

The globalisation of migration control

■ FRANCK DÜVELL

Franck Düvell (born in 1961)— Doctor of Philosophy, expert in the sphere of social sciences. A research officer at the University of Exeter, collaborates with European University Institute/ Robert-Schumann Centre, Florence, Bremen and Oldenburg Universities. Fields of research activity: migration and minorities, internationalism and anti-imperialism, the concept of global social justice.

19.May.03 — The IOM recommended the Turkish government "to prevent irregular migration and to fight trafficking".[2] Later a daily paper reported, "in Turkey, nine people are shot and five other injured at an attempt to illegally cross the border. 139 people from Afghanistan, Pakistan and Bangladesh had tried to cross the Iranian-Turkish border".[3]

The tension between the right to free movement[4] and the nation states' claim to defend their borders and control access to their territory in the last consequence inherence a matter of life and death. What happened at the Iranian-Turkish border was no coincidence but reflects the discussion on the international stage. "Many members of the more prosperous economies are beginning to agree with Raspail's vision of a world of two 'camps', separated and unequal, in which the rich will have to fight and the poor will have to die if mass migration is not to overwhelm us", that is how the conservative French thinker and Figaro essayist has been appreciated by US-American policy advisors.[5] It prepares the ground for a 'militarisation of migration control',[6] and also signals the willingness of the international community to sacrifice life for the sake of defending the status quo of social injustice, inequality and exclusion. However, what here comes as an appeal to more irrational emotions of fear has some very rational backgrounds.

Freedom of movement versus economic migration management

Worldwide, migration has become a major topic; frequently, asylum or migration crises are generated and migrants scapegoated in countries as different as Germany and the UK, Australia and Malaysia, Lybia and Argentina, Nigeria, Kenia and most recently in Ivory Coast. It is acknowledged that globalisation corresponds with an increase in mobility and migration. Irregular migration in particular, though sometimes appreciated as cheap labour but generally a term used to defame the unwanted, is perceived a number one threat to the world order and to nation states integrity.[7] The IOM and other sources estimates up to 33 million 'illegal immigrants' worldwide, four times the population of Sweden.[8] Frequently, warnings are issued that half the Moroccan youth or 50 million Russians wish to move north, respectively west; some simply equalise global population growth with future migration pressure.[9] Migration has also often been related to some kind of resistance[10], a 'revolution of expectations' (Jungfer), to 'the revolution of the barefoot' (Club of Rome) and to 'an action against poverty' (Galbraith). Any study in migration typically highlights the wishes, dreams, expectations and demands of immigrants. Therefore migration is also some kind of a 'social movement towards global social justice'.[11] Exclusively victimising migrants or simply downplaying does not help to understand the phenomenon and the deeper meaning of the antagonism; distinguishing between refuge, internal or border crossing migration and mobility does not help either. Sivanandan is right arguing that the situation of refugees, displaced persons, guestworkers or those internally moving from poor villages to a shining metropolis are related to the same socio-political-economical context, they are in one way or another uprooted by the same politics and its many facets: globalisation.[12] In fact, 'the world is on the move'[13] and the full extend is rather somewhere near half a billion to one billion people worldwide.[14] Beyond that, an Italian leaflet for the protest against the G8 summit, arguing that migration is the new ghost haunting the world, expresses some truth as well.[15] Indeed, at the core of migration lies the social question, it represents part of a globally mobile world proletariat. In response, national governments and international organisations agree that migration needs to be regulated and 'orderly managed' (IOM). It is often international conferences, such as 'Managing Migration in the 21. Century' (Hamburg 1998) or the 'International Symposium on Migration: Towards Regional Cooperation on Irregular Migration' (Bangkok 1999) that identify and analyse perceived problems and prepare the ground for what has been to come. Meanwhile, there are rarely international agreements, stability pacts, bilateral action plans or contracts that do not also refer to migration and the necessity to jointly contain it. And since neoliberalism, and along with it utilitarian principles, are accepted as the dominant ideology within the industrialised world it is no surprise that both now also inform migration policy.

Migration control has never been aimed at 'zero migration', although for a short period of time between 1973 and 2000 that could have been assumed. Instead, migration has often been analysed as vital to economic growth such as for the US-American history and the Mexican-US maquiladora industry, the German Ruhr region, during the post-war boom, the Gulf States industrialisation, the economic success of global cities or the South Asian growth triangle.[16] Migration policy is closely related to population policy, labour market policy, but also foreign policy and wars. It has

Фактычна, “свѣт зрушыў зь месца” [11] да такой ступені, што агульны маштаб мабільнасьці па ўсім сьвеце дасягнуў недзе ад прыблізна паловы мільярду да аднаго мільярду чалавек [12]. Таксама слушныя словы зь італьянскага буклету супраць саміту G8: міграцыя — гэта новы прывід, які прыйшоў у сьвет. [13] Сапраўды, у самым цэнтры міграцыі палягае сацыяльнае пытаньне, яна прэзэнтэе частку сусьветнага пралетарыяту, мабільнага ў глянбальных маштабах. Нібы ў адказ на гэта, нацыянальныя ўрады ды міжнародныя арганізацыі дасягнулі згоды ў тым, што міграцыю неабходна рэгуляваць і “слушна кіраваць” ёю (МММ). Вызначэньне ды аналіз т.зв. “проблемаў” і падрыхтоўка глебы для зьменаў, што маюць адбыцца, часта ажыццяўляюцца падчас міжнародных канфэрэнцыяў, такіх як “Кіраваньне міграцыяй у XXI стагодзьдзі” (Гамбург 1998) ці “Міжнародны сымпозіум па міграцыі: на шляху да рэгіянальнага супрацоўніцтва па праблеме незаконнай міграцыі” (Бангкок 1999). Тым часам складана знайсці міжнароднае пагадненьне, канвэнцыю па стабілізацыі, двухбаковы плян дзеяньняў ці дамову, якія не зьвярталіся б да праблемы міграцыі ды неабходнасьці супольна чыніць ёй перашкоды. Калі нэалібэралізм разам зь ягонымі ўтылітарэсцкімі прынцыпамі ўхвалены як пануючая ідэалёгія паўсюль у індустрыялізаваным сьвеце, ня дзіва, што менавіта на ягоным тле паўстала сутнасьць міграцыйнае палітыкі.

Мэтаю кантролю над міграцыяй ніколі ня было зьмяншэньне яе да ўзроўню “нулявой міграцыі”, не зважаючы на тое, што цягам кароткага пэрыяду паміж 1973 ды 2000 гадамі так сапраўды можна было меркаваць. Наадварот, міграцыю заўжды разглядалі як падставовую зьяву для эканамічнага росту — што да гісторыі ЗША ды мэкскаанска-амэрыканскай індустрыі *maquiladora*¹, Рурскага рэгіёну Нямеччыны падчас паваеннага буму, ці індустрыялізацыі краінаў Пэрсідзкае затокі, а таксама эканамічных посьпехаў “глябальных гарадоў” трохкутнага росту Паўднёвае Азіі² [14]. Міграцыйная палітыка шчыльна зьвязана зь дэмаграфічнай палітыкай, працоўнай палітыкай, а таксама зь замежнай палітыкай ды войнамі. Яна мае шмат аспэктаў, да прыкладу, стрымліваньне руху бедных да цэнтраў назапашваньня багацьця, ці, наадварот, рэкрутаваньне працаўнікоў-мігрантаў у гэтыя цэнтры, таксама выгнаньне “лішку людзей” зь іхнай зямлі ці стварэньне перашкодаў на шляху міграцыйных рухаў, народжаных вайной ці экалягічнай катастрофай. Міграцыю аналізуюць як зьяву, што патэнцыйна ёсьць перадумовай эканамічнага росту і адначасова пагрозай капіталізму ды назапашваньню багацьця, таму рэкрутаваньне людзей і палітыка перашкодаў так шчыльна зьвязаныя паміж сабой. Гісторыя зусім не ў апошняй ступені ёсьць працяглай барацьбой за доступ да тэрыторыяў і рэсурсаў [15].

У 1999 годзе Эўрапейскі Зьвяз ды ягоныя краіны-ўдзельніцы падчас саміту ў Тампэрэ вырашылі мадэрнізаваць сваю іміграцыйную палітыку ў адпаведнасьці з трыма накірункамі: (а) стрымліваньне міграцыі шукальнікаў прытулку, (б) барацьба зь незаконнай міграцыяй, ды (в) стварэньне новых каналаў міграцыі для працаўнікоў-мігрантаў (*пра саміт у Тампэрэ ды прававыя аспэкты міграцыйнай палітыкі ЭЗ гл. артыкул К. Касьцяна “Ad Tampere da Stakholma: farmavařnie “Eurapejskaje prastory svabody, bjašpieki pravaparadku” na http://pranik.org/artykuly/18 — рэдакцыя*).

На саміце ЭЗ у Сэвільлі быў ухвалены яшчэ адзін пункт: (г) пашырэньне дзеяньня зэўрапейскае міграцыйнае палітыкі на ўсе астатнія краіны паходжаньня ці транзыту. Прапануючы інтэграваны падыход, ЭЗ імкнецца аб’яднаць захады для разьвязаньня ўнутраных праблемаў, такіх як “старэньне насельніцтва, недахоп адмысловых спэцыялістаў, нізкая ўнутраная мабільнасьць рынку працы, зьмяншэньне эканамічнага росту”, са спробамі ўсталяваць свой кантроль над т.зв. міграцыйнай напружанасьцю, гандлем людзьмі, а таксама над пазытыўнымі элементамі ў іміграцыі [16]. З часоў саміту ў Тампэрэ Нямеччына, Італія, Гішпанія ды Вялікая Брытанія сапраўды распачалі мадэрнізацыю свае іміграцыйнае палітыкі праз увядзеньне сыстэмы *Green Card*³, павелічэньне квотаў для замежных працаўнікоў, падпісаньне кантрактаў з “запрошанымі работнікамі” ці павелічэньне колькасьці дазваляў на прыезд. “Эканамічная міграцыя” — тэрмін, які да нядаўняга часу ўжывалі, каб дыскрэдытаваць тых, хто шукае прытулку, хутка набыў пазытыўны падтэкст. Аднак урады гэтых краінаў ня толькі адчынілі свае межы для некаторых відаў міграцыі, але і ўзмацнілі ролю галоўнай падставы для забароны на прыезд, якой ёсьць эканамічны разьлік.

Адмову атрымліваюць тыя, на каго няма попыту на рынку працы, — гэта сьведчыць пра тую ступень, на якой законы рынку стаюцца матывам, што дамінуе ў міграцыйнай палітыцы. Такія схемы як сыстэма ацэнак у баях у Вялікай Брытаніі ці нямецкай *Green Card*, скіраваная на ацэнку “чалавечага капіталу прэтэндэнтаў на працу”, ці заклік *Daily Telegraph* да “кантролю за якасьцю” будучых імігрантаў, — акурат функцыянуюць у гэтым рэчышчы [17]. “Непажаданыя” ды “лішак людзей” будуць пакутаваць і ўжо пакутуюць ад гэткай жорсткасьці эканамічных законаў. Як працяг такіх знаёмых расісцкіх мадэляў, менавіта насельніцтва чорнага, азіяцкага ды славянскага сьвету ўспрымаецца як пагроза сусьветнаму парадку, самой структуры эканомікі ды сацыяльнай гіерархіі. Для многіх зь іх няма месца ў сьвеце інвэстыцыяў ды прыбытку. Для насельнікаў бедных частак сьвету, якія сталіся аб’ектам эксплуатацыі ды рабункаў, гэта ёсьць пытаньнем жыцьця ды сьмерці — як яскрава даводзіць тое, што ў сьвеце сёньня 2,1 мільярды бедных, зь іх 800 000 чалавек пакутуюць на голад [18].

Мадэрнізацыя эўрапейскага міграцыйнага рэжыму

Эўрапейскі міграцыйны рэжым ёсьць найбольш дасканалым і сучасным у параўнаньні з усімі іншымі. Захады па ягоным усталяваньні з самых першых дзён, калі ў 1985 годзе да сфэры адказнасьці групы Трэві былі далучаныя праблемы міграцыі, з часоў Шэнгенскага пагадненьня, Дублінскай канвэнцыі ды “гарманізацыі” палітыкі прытулку і, нарэшце, Амстэрдамскай дамовы ў 1999 годзе, на тле якой была створаная “адзіная тэрыторыя свабоды і бяспекі”, сымбалізуюць краепалеглыя камяні наднацыянальнага падыходу да міграцыі. Былі заснаваныя шматлікія ўстановы з такімі ўзьнёслы-

1 (ад *гішп. maquillar — зрабіць, сабраць*) — прадпрыемствы свабоднага гандлю ў Мэксыцы і Цэнтральнай Амэрыцы, на якіх адбываецца зборка гатовых вырабаў на рэкэкспарт у ЗША, краіну-пастаўляльніцу кампанэнтаў, якія ўвозяцца ў краіну-“зборны цэх” у бязмытным рэжыме. Вызначаюцца нізкай аплатай працы, надзвычайнай эксплуатацыяй і бяспраўным станам працаўнікоў, калі іх часта звальняюць і наймаюць паўторна, з тым, каб не надаваць статусу сталых працаўнікоў.

2 *Singapore-Jahor-Riau Growth Triangle* — эканамічнае аб’яднаньне, у склад якога ўваходзяць Сынгапур, малайзійскі штат Джохор і інданэзійская правінцыя Рыву.

3 дакумэнт, які надае замежніку дазвол на сталае пражываньне і працу ў краіне.

many facets such as containing the movement of the poor to the centres of wealth, or in opposite the recruitment of migrant labour to accumulation centres, it can be the expulsion of 'surplus people' from their soil or the blocking of escape moves from war or ecological disaster. Migration has been analysed as a potential of being a precondition to economic growth as well as a threat to capitalism and accumulation; therefore recruitment and containment are so closely related. History is not at least about a continuous wrestling over access to territories and resources.[17]

In 1999, the European Union and its member states at their summit in Tampere decided to modernise their immigration policy along three lines, (a) containing asylum migration, (b) fighting irregular migration, and (c) opening up new migration channels to migrant workers. Its 2002 summit in Seville confirmed another point, (d) the extension of European migration policy onto any other country of origin or transit. Suggesting an integrated approach, the EU aims to respond to combine solutions for internal problems such as 'ageing societies, a lack of certain professionals, and a lack of internal labour market mobility, a slow-down of economy, with attempting to get its hands on what is perceived migration pressure, the business of trafficking, and the positive elements in immigration.[18] Since the Tampere summit, Germany, Italy, Spain and the UK did begin modernising their immigration policy by introducing Green Cards, increasing quotas for foreign workers, signing contracts over guest workers or allowing the number of work permits to rise. Economic migration, until recently a term to discredit asylum seekers, rapidly got a positive connotation. However, these governments did not only selectively opened up its borders to some kind of migration but also strengthened a major rationale for exclusion: economic considerations.

To that extend to which market laws become a dominant motive in migration politics those people are rejected for whom there is no demand on the labour market. Schemes such as the point system of the US or German Green Card to assess the 'human capital of an applicant or the Daily Telegraph's call for a 'quality control' of future immigrants clearly make this point.[19] The 'unwanted' and the 'surplus people' will and already do suffer from the whole brutality of economic laws. In continuity of notoriously racist patterns it is the populations of the Black, Asian or Slavic world that are perceived a threat to world order, the fabric of social hierarchies and economics. For many of them there is no place in the world of investments and profits. Stuck in poor, exploited or robbed parts of the world, for them it can become a matter of life and death as the worldwide 2.1 billion poor or those 800.000 suffering from starvation shows.[20]

Modernising the European migration regime

The European migration regime is comparably most advanced. From its starting point in 1985, the extension of the Trevi group's responsibility towards migration issues, the Schengen agreement, the Dublin convention, the 'harmonisation' of asylum politics, and in 1999 the Amsterdam Treaty creating a 'single area of freedom and security' represent the cornerstones of a supranational approach to migration. A whole range of agencies with shiny names such as the Ad Hoc Group Migration, the High Level Working Group on Migration, the Strategic Committee on Migration, clearing centres on asylum and on border crossing (CIREA, CIREFI), or the Working Community Police Cooperation with Middle and East European Countries, many of them rather secret and not accountable to democratic control have been set up. All of them are concerned with asylum, migration, 'illegal immigrants', 'trafficking' and border crossing.[21] From the core of the Schengen states, pacemakers such as France, Germany and the Netherlands, and more recently the UK and Spain, have always pushed for a more pro-active, preventive and outreaching approach. First, the 1990 were characterised by creating a cordon sanitaire towards its Eastern European neighbours, meanwhile as they become European Union member states the implementation of the Schengen aquis has been made a precondition.[22] Second, the EU has been keen to reach bilateral agreements with all its other neighbouring states mainly those bordering the Mediterranean sea, for example with the Barcelona Declaration; and also those who are now outside the EU's new external borders such as Yugoslavia, Moldavia and the Ukraine, for example the Balkan Steering Group Migration. Third, it aspires common understanding with the Americas through the EU-US action plan or an Interregional Framework agreement between the EU and Mercosur (an acronym for South America) And finally, the EU targets any other regions or countries of origin and transit. The 'ASEM Ministerial Conference on Cooperation for the Management of Migratory Flows between Europe and Asia' in April 2002 illustrates the commitment to integrate 10 major Asian governments into European Union migration policy concepts.[23] A concrete tool in tackling migration is the European Action plans on Albania, Morocco, Iraq, Sri Lanka, Somalia and Afghanistan. Their titles are misleading as they do include any other relevant neighbouring or transit country. The Action Plan Iraq for example puts a crucial focus on Turkey and in that on migration from Pakistan and Bangladesh through these countries.[24] Albania too has been identified as the major transit route now replacing migration through the East. Another tool, is to deploy European police and immigration officers and policy advisors at foreign airports and border guard headquarters, such as in Moscow, Bangkok and Sarajevo. But it is the EU major development policy document, the Cotonou Convention, successor of the Lome Convention that targets all African, Caribbean and Pacific states (ACP). Drafted in 2000, the EU summit in Seville agreed in adding a paragraph on migration control and readmission of migrants in to bilateral agreement with an ACP state over development policy, technical cooperation or trade.[25] And similar,

мі назвамі як Спецыяльная група па праблемах міграцыі (Ad Hoc Group Migration), Працоўная група вышэйшага ўзроўню па праблемах міграцыі (High Level Working Group on Migration), Стратэгічны камітэт па праблемах міграцыі (Strategic Committee on Migration), цэнтры, што займаюцца зборам і абменам інфармацыяй стасоўна прытулку і пераходу мяжы (CIREA і CIREFI), ці Працоўнае пагадненне пра ўзаемадзеянне паліцыі Супольнасці з краінамі Сярэдняй ды Усходняй Еўропы (Working Community Police Cooperation with Middle and East European Countries), — праца многіх з іх ажыццяўляецца пры зачыненых дзвярах і непадсправаздачная дэмакратычнаму кантролю. Усе яны займаюцца праблемамі прытулку, міграцыі, “нелегальных імігрантаў”, “гандлю людзьмі” і пераходу мяжы.

З самага пачатку тэмп задавалі такія галоўныя краіны-ўдзельніцы Шэнгенскага пагаднення як Францыя, Нямеччына ды Нідэрланды, — яны заўжды дамагаліся ўсталявання выпераджальнага, прэвэнтывага падыходу, скіраванага на ахоп як мага большай колькасці краінаў; пазней да іх далучыліся Вялікая Брытанія ды Гішпанія. Па-першае, пачатак 90-х вызначаўся стварэннем санітарнага кардону для ўсходнеэўрапейскіх суседзяў, а выкананне Шэнгенскага пагаднення сталася перадумовай для іх уступлення ў ЭЗ [19]. Па-другое, ЭЗ прагнуў дамагчыся двухбаковых пагадненняў з усімі іншымі краінамі, што з ім мяжуюць, перадусім з тымі, што маюць выхад да Міжземнага мора, да прыкладу, з дапамогай Барселёнскай дэкларацыі, а таксама з краінамі, якія цяпер знаходзяцца па-за новымі вонкавымі межамі ЭЗ (такімі як Югаславія, Малдавія ды Украіна), дзеля гэтага, да прыкладу, быў створаны Балканскі выканаўчы камітэт па міграцыі. Па-трэцяе, памкненне да ўзаемнага паразумення з Паўночнай і Паўднёвай Амерыкай увасобілася ў Супольны плян дзеянняў ЭЗ і ЗША, а таксама Міжрэгіянальнае пагадненне пра рамы супрацоўніцтва паміж ЭЗ ды Mercosur⁴. І, нарэшце, ЭЗ мае на мэце падпарадкаваць сваёй міграцыйнай палітыцы ўсе астатнія рэгіёны ці краіны паходжання і транзыту.

“Канфэрэнцыя міністраў АSEM5, прысвечаная ўзаемадзеянню ў кіраванні міграцыйнымі плынямі паміж Еўропай ды Азіяй”, што адбылася ў красавіку 2002 году, ілюструе захады для залучэння 10 найбуйнейшых азіяцкіх дзяржаваў у абсяг міграцыйнае палітыкі ЭЗ [20]. Еўрапейскія пляны дзеянняў стасоўна Альбаніі, Марока, Ірака, Шры-Ланкі, Самалі ды Афганістану функцыянуюць як канкрэтны інструмэнт для блякавання міграцыі. Гэтыя назвы ўводзяць у зман, бо трэба мець на ўвазе, што кожны з плянаў дзеянняў ахоплівае ўсе адпаведныя суседнія краіны ды краіны транзыту. Плян дзеянняў стасоўна Іраку, да прыкладу, надае надзвычайную ўвагу Турэччыне, і, такім чынам, міграцыі з Пакістану ды Бангладэш праз гэтыя краіны [21]. Ці таксама прыклад Альбаніі, якая была вызначаная як найбуйнейшы транзытны маршрут, які цяпер пачынае пераважаць над міграцыйнымі шляхамі праз Усход. Сутнасьць яшчэ аднаго інструмэнту палягае ў тым, каб размясціць Еўрапейскую паліцыю і супрацоўнікаў іміграцыйных службаў і кансультантаў у міжнародных аэрапортах і штаб-кватэрах памежнай аховы, так, як гэта было зроблена ў Маскве, Бангкоку і Сараева.

Але галоўны дакумэнт, які вызначае стратэгію разьвіцця ЭЗ, — гэта Бэнінская канвэнцыя, наступніца Лёмскай канвэнцыі, якая ахоплівае ўсе краіны Афрыкі, Карыбскага басэйну ды Ціхаакіянскага рэгіёну (АСР). Падрыхтоўка праекту пачалася ў 2000 годзе; на саміце ЭЗ у Сэвільлі ў двухбаковых пагадненнях зь дзяржавамі АСР стасоўна стратэгіі разьвіцця, тэхнічнае супраць і гандлю пастанавілі дадаць параграф пра кантроль над міграцыяй ды рэадмісію мігрантаў [22]. Вельмі падобным чынам пагадненне паміж ЭЗ і АSEM⁵ дэманструе, што кантроль над міграцыяй ёсьць “важным элементом” і перадумовай для добрых двухбаковых стасункаў. Але ж, каб падстрахавацца, краіны ЭЗ дамовіліся стварыць апошнюю лінію абароны шляхам інтэграцыі Заходнеэўрапейскага Зьвязу, каторы ёсьць вайсковым альянсам, у ЭЗ і ўтварэння вайскавазаванай структуры зь 5 000 афіцэраў, якая можа быць разгорнутая, да прыкладу, каб стрымаць “масавы рух насельніцтва” [23]. Што да іміграцыі, ЭЗ выяўляе вельмі агрэсіўны падыход і не спыняецца перад умяшаньнем ува ўнутраныя справы іншых краінаў, выкарыстоўваючы нават шантаж стасоўна субсыдыяў на разьвіццё ды пагрозы ўзброенай інтэрвэнцыі. ЭЗ імкнецца дамагчыся паўсюднай згоды са сваёй міграцыйнай палітыкай, што пашыраецца, нібы ўдарная хваля пасля выбуху, на ўсе астатнія краіны. Аднак за лёгкай гэткага разьвіцця можна пабачыць іншы ўзровень транснацыянальнага супрацоўніцтва і плянаваньня.

Транснацыянальныя арганізацыі, што ажыццяўляюць кантроль над міграцыяй

“Стратэгіі міжнароднага кантролю над міграцыяй” і “глябальнае кіраванне міграцыяй” — падставовыя тэрміны ў сёньняшняй міжнароднай палітыцы [24]. Усе тыя адметныя рысы, што ўжо добра знаёмыя нам паводле стратэгіі рэгуляцыі фінансаў і тавараў, перадусім, роля IMF ці WTO, служаць таксама і для стварэння накідаў глябальнае міграцыйнае палітыкі. Фактычна, Усеагульнае Пагадненне пра Перасоўваньне Людзей, аналягічнае папярэдняму з гэтага ж шэрагу, пра мытныя тарыфы і гандаль (GATT) — ужо было прапанаванае [25]. Часта даводзяць, што старая сыстэма міграцыйнага кантролю пацярпела паразу, і што палітыка глябалізацыі патрабуе новай канцэпцыі [26]. Ідэя нацыянальнай дзяржавы абвешчаная банкрутам, глябальны таваразварот стала павялічваецца, межы стаюцца больш “порыстымі”, і на кантроль за вонкавымі межамі больш нельга спадзявацца, — у гнуткім сьвеце нягнуткія сыстэмы кантролю, такія як межы нацыянальных дзяржаваў, стаюцца ўсё больш і больш неадэкватнымі. Таму і адбываецца зрух у кірунку ўсёабсяжнага рэжыму, што павінен ахопліваць увесь працэс міграцыі з краінаў паходжання, уздоўж накірункаў руху і празь любыя краіны транзыту да канчатковага пункту маршруту. Такая стратэгія палягае па-за рамамі нацыянальных дзяржаваў, якія перадусім самі адзначаюць патрэбу ў наднацыянальных і транснацыянальных арганізацыях замест састарэлага падыходу. А такімі ёсьць Міжурадавыя кансультацыі па праблемах прытулку, уцекачоў і міграцыйнае палітыкі⁶ (МК), Міжнародная арганізацыя па праблемах міграцыі (МАМ), да некаторай ступені Міжнародная арганізацыя працы (МАП) і некаторыя навуковыя цэнтры і рэгулярныя канфэрэнцыі.

4 скарач. ад “Mercado Comun del Cono Sur” — агульная назва для наступных краінаў на поўдні Паўднёвае Амерыкі: Аргентыны, Бразыліі, Парагвая і Ўругвая, якія ўтвараюць агульны рынак.

5 скарач. ад “Asia-Europe Meeting”, “Азіяцка-Еўрапейскае пасяджэньне”.

6 Intergovernmental Consultations on Asylum, Refugees and Migration Policies (IGC).

the ASEM-EU agreement makes clear that migration control is an 'important element' and precondition for good bilateral relations. If that fails the EU has agreed to establish a final defence line by integrating the military alliance WEU into its structure, setting up a paramilitary force of 5.000 officers, that shall be deployed for example to contain 'massive population movements'. [26] When it comes to immigration, the EU reflects a very aggressive approach, which does not hesitate to interfere with domestic affairs of other states, even using some blackmailing over development aid or threats of military intervention. The EU tries to force compliance with its migration policy that spreads like shockwaves onto wide parts of the world. However, beyond any such development lies another level of transnational cooperation and planning.

Transnational migration control agencies

'Strategies for an international migration regime' and global migration management, are key words in present international politics. [27] What is known from the regulation of finance and goods, in particular the role of IMF or WTO will serve as a blueprint to global migration politics too. In fact, a General Agreement on the Movement of People, equally to those on Transport and Trade (GATT) has already been proposed. [28] It has been frequently acknowledged that the old system of migration control has failed and also that the politics of globalisation requires a new concept. [29] Nation states are crumbling, global traffic increases constantly, borders have become porous and relying on control of external borders does not work anymore, in a flexible world inflexible systems of control such as a nation state's border have become increasingly inadequate. Therefore, the move is towards a comprehensive regime that covers the whole process of migration from the countries of origin, along the pathways and through any country of transit to its final destination. Any such approach lies well beyond the scope of the nation states, which instead have identified the need for supranational and transnational organisations. These are the Intergovernmental Consultations on Asylum, Refugees and Migration Policies (IGC), the International Organisation for Migration (IOM), to some extent the International Labour Organisation (ILO) and some think tanks and regular conferences.

The IGC has been set up in 1985 when the previous Intergovernmental Committee on Migration has become the IOM. The IGC is a small elitist, 'informal [and indeed very secret] forum' of only 16 members 'for the exchange of information and the planning of innovative solutions and strategies'. The IGC is possibly the central think tank in migration control politics, it must be suspected that key strategies and combat cries such as 'human trafficking', and even 'illegal migration' as such has been agreed at their meeting to become internationally accepted concepts. Its organisational basis is the International Centre for Migration Policy Development (ICMPD) in Vienna, which also hosts the secretariat for the Budapest Process, synonym for the extension of the European migration policy eastwards. [30]

The main agency however is the IOM. [31] It has been set up in 1951 as the Intergovernmental Committee for European Migration. That should already trouble any reader about its intentions as its predecessor in name, an Intergovernmental Committee, founded in 1938 as a result of the Evian conference so disastrously failed to rescue European Jewish refugees from what was to come. [32] However, the IOM, although based next to the UN in Geneva, is not part of that structure. Quite the opposite, it was meant as a counter agency to the UNHCR, set up the year before. In contrast to the UNHCR, which is based on humanitarian principles the IOM has been based on economic considerations. It also functioned as another instrument of the Truman doctrine during the cold war period. [33] In that it still reflects the trilateral approach of claiming to represent governments, economy and migrants alike. In fact, migrants do not have a voice, are not represented, and where NGO's are involved they are rather patronised than having an influence. [34] But in 1980, the European in its name was dropped to acknowledge its increasing involvement in Third World matters, and with the collapse of the Eastern bloc the ICM has been finally transformed and renamed to IOM. They have about 100 member states, whose fees fund the organisation and its operations, its resolution and mission statement makes it a membership organisation. However, they claim a right to receive public and private funds, to institute legal proceedings and immunity for their staff. These 'privileges and immunities' guarantee a unique status and makes it a very influential and powerful agency. [35] The IOM claims to be 'the leading international organisation for migration' and is on the road to the emerging global governance. Over the last couple of years, it has become a very complex transnational agency that not only deals with migration policy design and implementation, the movement and often return of people, but also with the disarmament of guerrillas in Kosovo, Congo and Angola; the formation of a civil administration in Kosovo; the medical screening of emigrants for example accepted for settlement in the USA and Canada; or running the compensation scheme to non-Jewish victims of the Nazi slave workers. By recent pilot projects between Finland and the Philippines and between Spain and Ecuador, the IOM now also becomes involved in the recruitment of labour and seems to take over this aspect from the ILO. But the main focus remains with migration management, the IOM prides itself to have been interfered with the lives of 11 million people since its first year. In 2000 alone it moved 450.000 people to and fro. Its main destinations read like a list of war torn regions: Kosovo, Northern Iraq, or Sierra Leone. Just before the war, even Afghanistan was listed as a major destination for movements. Indeed, the focus is on return of migrants, often unwanted where they are. For example, 75.000 refused asylum seekers have been flown out of Germany in 2000, but what is disguised as voluntary return can be revealed as a 'cold removal'. [36] For the role, the IOM played in the expelling of the Roma people from Western

МК былі заснаваны ў 1985 годзе, калі Міжурадавы камітэт па праблемах міграцыі, што ім папярэднічаў, быў ператвораны ў Міжнародную арганізацыю па праблемах міграцыі. МК — гэта маленькі элітоўны “нефармальны форум”, што складаецца толькі з 16 удзельнікаў, якія збіраюцца разам, каб “ажыццяўляць абмен інфармацыяй і выпрацоўваць інавацыйныя рашэнні ды стратэгіі”. МК — бадай, галоўны даследніцкі цэнтар, што займаецца палітыкай кантролю над міграцыяй, таму цалкам верагодна, што такія падставовыя стратэгіі ды баявыя воклічы як “гандаль людзьмі” і нават “нелегальная міграцыя” перад тым, як стацца паняткамі, прынятымі міжнароднай супольнасцю, былі распрацаваны і зацверджаны падчас гэтых кансультацый. Іхную арганізацыйную базу ўтварае Міжнародны цэнтар па развіцці міграцыйнае палітыкі ў Вене, дзе таксама знаходзіцца сакратарыят Будапэшцкага працэсу, што стаўся сынонімам для пашырэння эўрапейскай міграцыйнай палітыкі на ўсход [27].

Аднак галоўнай арганізацыяй ёсць МAM [28]. Яна была заснаваная ў 1951 годзе як Міжурадавы камітэт па праблемах міграцыі ў Еўропе. Не складана вытлумачыць непакой стасоўна намераў камітэту, што ўзьнікае ў чытачоў, якія ведаюць, што ягоны папярэднік з аналагічнай назвай — Міжурадавы камітэт, створаны ў 1938 годзе ў выніку Эвіянскае канфэрэнцыі, — пацярпеў такую жаклівую паразу ў спробе выратаваць эўрапейскіх уцекачоў-габрэяў ад трагедыі, што іх напаткала [29]. Не зважаючы на тое, што база МAM знаходзіцца побач са штаб-кватэрай ААН у Жэнэве, яна ня ёсць часткаю гэтай структуры. Акурат наадварот, яна была заснаваная ў процівагу Кіраўніцтву Вярхоўнага камісара ААН па справах уцекачоў (UNHCR), утворанаму на год раней. У адрозненне ад UNHCR, якое грунтуецца на гуманітарных прынцыпах, для МAM галоўным ёсць эканамічны разлік. Гэтая арганізацыя працуе ня дзеля дабрабыту людзей, але дзеля павелічэння багацця эканомікі. Яна таксама функцыянавала як адзін з інструментаў дактрыны Трумана цягам пэрыяду халоднае вайны [30], і да гэтага часу адлюстроўвае прэтэнзію рэпрэзэнтаваць адначасова тры бакі: урады, эканоміку і мігрантаў. Але, насамрэч, у мігрантаў ніякага права голасу няма, яны папросту не рэпрэзэнтаваныя, а там, дзе іхнымі справамі займаюцца NGO, гаворка ідзе пра апеку, а не пра магчымасць чыніць уплыў [31]. У 1980 годзе назва камітэту зазнала змену: згадка пра Еўропу ў новай назве — Міжурадавы камітэт па праблемах міграцыі (ICM) — была адкінутая, каб засведчыць павелічэнне ўдзелу арганізацыі ў пытаннях Трэцяга сьвету, а з распадам Усходняга блёку ICM быў канчаткова трансфармаваны і пераназваны ў МAM. У склад арганізацыі ўваходзяць прадстаўнікі каля 100 краінаў-удзельніц, на чые сродкі існуе і дзейнічае арганізацыя; ейная рэзальцыя ды абвешчаная місія робяць яе арганізацыяй, што палягае на чалецтве. Аднак МAM прэтэндуе яшчэ і на права на атрыманьне грамадзкіх і прыватных фінансавых сродкаў, а таксама на ініцыяваньне разбору справаў у судзе і на недатыкальнасьць для супрацоўнікаў. Гэтыя прывілеі ёсць гарантыяй унікальнага статусу і робяць МAM вельмі ўплывовай і магутнай арганізацыяй.

МAM прэтэндуе на тое, каб быць “галоўнай міжнароднай арганізацыяй па праблемах міграцыі”, і яна знаходзіцца на шляху да таго, каб пашырыць свой уплыў на ўвесь сьвет. Цягам апошніх некалькіх гадоў яна ператварылася ў вельмі складаную транснацыянальную арганізацыю, якая займаецца справамі ня толькі распрацоўкі ды ажыццяўленьня міграцыйнае палітыкі, перасоўваньня і часта вяртаньня людзей, але таксама бярэ ўдзел у раззбраеньні партызанаў у Косава, Конга і Анголе, фармаваньні грамадзкай адміністрацыі ў Косава, рэнтгенаскапіі ды мэдычных аглядах эмігрантаў, да прыкладу, тых, якія атрымалі дазвол на пасяленьне ў ЗША і Канадзе, ці таксама ў выплаце кампэнсацыяў не-габрэям, якія працавалі як нявольнікі на нацыстаў. Праз апошнія пілётныя праекты паміж Фінляндыяй і Філіпінамі і паміж Гішпаніяй і Эквадорам МAM таксама пачала ўдзельнічаць у найманьні працоўнай сілы, і, здаецца, можа зусім пераняць гэтую функцыю ад МАП. Але ж галоўнай мэтай застаецца кіраваньне міграцыяй (*migration management*) — МAM ганарыцца тым, што зь першага году свайго існаваньня паўплывала на лёс ужо 11 мільёнаў чалавек. Толькі ў 2000 годзе яна перасяліла 450 000 чалавек па ўсім сьвеце, пераважана гэта былі высылкі і рэпатрыяцыі. Пэралік ейных галоўных пунктаў прызначэньня — гэта сьпіс рэгіёнаў, разьдзіраных войнамі: Косава, Паўночны Ірак, Сьера-Леонэ. Акурат перад пачаткам вайны нават Афганістан быў пазначаны як галоўны накірунак рухаў. Фактычна, галоўная мэта арганізацыі — вяртаньне мігрантаў, якія часта непажаданыя там, дзе яны апынуліся. Да прыкладу, у 2000 годзе 75 000 чалавек выехалі за межы Нямеччыны, дзе ім было адмоўлена ў прытулку, але тое, што спрабавалі падаць як добраахвотнае вяртаньне, сталася насамрэч абьякавай “халоднай высылкай”.

Цераз тую ролю, якую МAM адыграла ў высылцы прадстаўнікоў народу рома (то бок цыганоў) з Заходняй Эўропы, арганізацыя была абвінавачаная Нацыянальным кангрэсам гэтага народу як “вораг народу рома” [32]. Нацыянальны кангрэс распачаў судовую справу ў Эўрапейскім судзе па правах чалавека ў Страсбурзе супраць МAM за ейныя безадказныя дзеянні і адтэрмінаваньне выплаты кампэнсацыяў тым прадстаўнікам народу рома, якія сталіся ахвярамі нацызму.

Толькі цягам двух гадоў МAM падвоіла колькасць сваіх прадстаўнікоў ад 40 да 100. Увесь сьвет быў падзелены на 19 рэгіёнаў міграцыі, на чале кожнага зь якіх стаіць рэгіянальная штаб-кватэра, да прыкладу, у Брусэлі, Рыме, Будапэшце, Хэльсынкі ці Бангкоку. Ейныя пэрыфэрычныя філіі, што ажыццяўляюць “Праграму збору інфармацыі па праблемах міграцыі”, можна разглядаць як бастыёны глянбальнай “сыстэмы папярэджаньня міграцыі”, якая пастаўляе ў краіны-пункты прызначэньня дадзеныя пра міграцыйныя рухі, структуры, сувязі і памагатых [33]. МAM экспартуе эўрапейскую мадэль кантролю над міграцыяй ва ўсе астатнія часткі сьвету, такія як Заходняя Афрыка, дзе МAM і “Эканамічная супольнасць заходнеафрыканскіх дзяржаваў збіраюцца заснаваць Ададзел міграцыйнае статыстыкі, які дазволіць палепшыць разуменьне праблемаў міграцыі і дапаможа заснаваць эфэктыўныя міграцыйныя праграмы і міграцыйную палітыку” [34]. Тое ж самае адбываецца ў Паўднёвай Амэрыцы ў рамках Пуэблаўскага працэсу і ў Паўднёва-Усходняй Азіі ў рамках Манільскага працэсу, кожны зь якіх ёсць сынонімам рэгіянальнага міграцыйнага рэжыму.

МAM заўжды распачынае сваю дзейнасьць зь якіх-небудзь дасьледаваньняў, пасля справаздачу публікуюць, адзначаючы выяўленьня праблемы, такія, да прыкладу, як колькасць нелегальнага насельніцтва [35]. Часта насамрэч гаворка ідзе пра грамадзянаў суседняй краіны, і ў краіне, зь якой яна мяжуе, дзе яны жывуць і працуюць, іхная прысутнасьць не ўспрымаецца як праблема цераз гістарычныя і культурныя сувязі паміж народамі — прыкладам можа служыць 50-гадовая традыцыя адчыненых межаў паміж краінамі СЭУ8. Калі ўжо “праблема” была створаная,

7 International Centre for Migration Policy Development (ICMPD).

8 Рада эканамічнае ўзаемадапамогі (сацыялістычных краінаў Эўропы), міжурадавая эканамічная арганізацыя, якая існавала з 1949 па 1991 г. У ейны склад уваходзілі: Альбанія (да 1961 г.), Баўгарыя, Вугоршчына, В'етнам, Нямецкая Дэмакратычная Рэспубліка (да 1990 г.), Куба, Манголія, Польшча, Румынія, СССР, Чэхаславацчына.

Europe they are accused by the Roma National Congress of being 'the enemy of the Roma people'. [37] And for the irresponsible way, IOM runs, and delays the compensation instalments to Roma victims from the Nazis, the RNC took the IOM to the European Court for Human Rights in Strasbourg.

Within only two years, the IOM has doubled its number of representatives from 40 to now over 100. Meanwhile, the whole world is separated into 19 migrationwise relevant regions, each headed by a regional headquarter, such as Brussels, Rome, Budapest, Helsinki or Bangkok. Its field offices by implementing the Migration Information Program are understood as posts of a global 'migration warning system', that feed back to countries of destination knowledge about migration movements, patterns, networks, and supporters. [38] The IOM exports the European model of migration control to other parts of the world, such as Western Africa, where the IOM 'and the Economic Community of West African States are to establish a Migration Statistics Unit ...that would improve understanding of migration issues and help the establish effective migration programs and policies'. [39] The same has been going on in South America with the Puebla process and in South East Asia with the Manila process, each synonyms for regional migration regimes. The IOM usually starts off with some research, then a report will be published pointing to the problems identified, such as the seize of an illegal population. [40] These are often neighbouring citizens who live and work in a bordering country, where they are not necessarily perceived as a problem because of the historical and cultural links between countries, as for example the 50 year tradition of open borders between the then COMECON countries. Once the problem has been constructed, the IOM comes in and offers policy advise, support with the design and implementation of new politics, and finally training on new migration control technology such as red-light cameras. For example, in Ukraine, the IOM took border police officers to the Mexican-US border to demonstrate how an efficient control regime looks like. [41]

The IOM not only concentrates, accumulates and in return spreads the state of the art migration control policy and technology from and to any part of the globe (Capacity Building Programs), it also offers a comprehensive approach consisting of a combination of migration discouragement schemes (so called Information Seminars), the erection of border control posts (such as in the Ukraine), building and running detention camps (for example on Nauru), the subsequent removal of unwanted migrants (so-called voluntary return schemes in UK, Germany, Netherlands and many other countries) and the recruitment of wanted labour (such as from Equador to Spain).

IGC and IOM both not only build on economic principles but also strongly reflect very racist ideas of nationality, home and belonging. Some critics argue that it is build on the assumption that 'people shall primarily live where their home is, where there people is and where there soil is'. [42]

The myth of a borderless world

European history tough that economic integration, and mobility and migration can lead to some convergence of wages. [43] Some scholars therefore expect globalisation to lead to nation states and borders fading away resulting in the miraculous appearance of a borderless world. [44] Others assume that the neoliberal politics of deregulation will finally influence migration and allow unregulated flows of people. [45] And neoclassical economic theory try to make us believe that globalisation plus migration will cease inequality and leads to more distributive justice. [46] However, that is far from being realistic. Instead, neoliberal think tanks such as the OECD or the Multilateral Commission insist in the parallel politics of deregulating finance and trade whilst keeping strong systems to regularise the movement of people and labour. [47] That coincides with a tendency to create new states, processes of devolution such as in the UK and Italy, the European concept to introduce Euro-regions replacing nation states, and with new pioneering schemes to police, and if necessary restrict, the movement of hooligans, criminals, asylum seekers and globalisation protesters. These apparent discrepancies need to be explained. Imperialism is based on the exploitation of wage and reproduction differentials between regions and countries, races and gender, and legal and social groups. [48] It has a strategic interest in keeping social or geographical divisions by genderising, racialising or territorialising the humanity. Imagined, socially constructed or physical borders are essential to the world economic order. Migration politics aims to keep the system of borders and territories whilst in the same time exploits the wage and reproduction cost differential between countries. The political economy of the wage ratio between Singapore and Indonesia (1: 289), Mexico and the US (1:50), or Germany and Poland (1:10) are well documented. [49] The enforcement of borders, the control over migration movements and mobility in general, the introduction of new borders (as on the Balkan or the former Soviet Union) or even movement control technology such as CCTV and biometric scanning are aspects of the same concept. There is already a 'hierarchy of mobility' [50] as global elites are allowed to move freely, whilst workers' movements are heavily regulated, but those not having the funds to subsidise themselves (such as tourists) or not primarily economically active, even more so in case they could become a financial burden to public funds (such as refugees) are prevented from moving at all. The unequal treatment of the highly skilled, asylum seekers, illegal immigrants and displaced people clearly shows the economic rational behind the neoliberalism twin-strategy of deregulation and regulation.

Мам прыходзіць у краіну і прапануе парады стасоўна стратэгіі ейнага разьвязаньня, дапамогу ў распрацоўцы і ажыццяўленьні новай палітыкі і, нарэшце, навучае карыстацца новымі тэхналямі кантролю над міграцыяй. Да прыкладу, ва Ўкраіне Мам наладзіла тамтэйшым памежнікам экскурсію на мэксыканска-амэрыканскую мяжу, каб прадэманстраваць, як выглядае эфэктыўны рэжым кантролю.

Мам ня толькі назапашвае, канцэнтруе і ў сваю чаргу пашырае сучасны стан рэчаў у палітыцы і тэхналях кантролю над міграцыяй ва ўсіх частках сьвету, яна таксама прапануе ўсёабдымны падыход, утвораны камбінацыяй захадаў, у шэраг якіх уваходзяць схемы дыскрэдытацыі міграцыі (т.зв. “Інфармацыйныя сэмінары”), стварэньне новых пунктаў памежнага кантролю (як ва Ўкраіне), будоўля і падтрымка дзейнасьці лягераў для затрыманых (да прыкладу, у Наўру), высылка непажаданых мігрантаў (т.зв. “добраахотныя схемы вяртаньня”, што дзейнічаюць у Вялікай Брытаніі, Нямеччыне, Нідэрляндах і шматлікіх іншых краінах) ды найманьне пажаданай працоўнай сілы (да прыкладу, з Эквадору для Гішпаніі). Міжурадавыя кансультацыі па праблемах прытулку, уцекачоў і міграцыйнае палітыкі ды Міжнародная арганізацыя па праблемах міграцыі ня толькі заснаваныя на эканамічных прынцыпах, але таксама выяўляюць надта расісцкую ідэю нацыянальнасьці, дому ды прыналежнасьці. Падставовым для іх ёсьць меркаваньне, што “людзі павінны пераважным чынам жыць там, дзе іхны дом, дзе іхны народ ды іхная зямля” [36].

Міт пра сьвет бязь межаў

Эўрапейская гісторыя паказвае, што вынікам эканамічнай інтэграцыі, мабільнасьці і міграцыі можа стацца пэўнае збліжэньне заробкаў [37]. Некаторыя навукоўцы таму чакаюць, што глябалізацыя пацягне за сабою зьнікненьне нацыянальных дзяржаваў і межаў, — і паўстане сьвет бязь межаў [38]. Іншыя мяркуюць, што нэалібэральная палітыка дэрэгуляцыі ў рэшце рэшт паўплывае на міграцыю і будуць дазволеныя некантраляваныя масавыя перасоўваньні людзей [39]. Нэаклясычная эканамічная тэорыя спрабуе нас запэўніць, што глябалізацыя плюс міграцыя зьнішчаць няроўнасьць ды пацягнуць за сабою большую справядлівасьць у разьмеркаваньні [40]. Аднак гэта вельмі далёка ад рэалізму. Наадварот, нэалібэральныя навуковыя цэнтры, такія як Арганізацыя эканамічнага супрацоўніцтва і разьвіцьця (OECD) ці Шматбаковая Камісія (Multilateral Commission), настойваюць на тым, што палітыка дэрэгуляцыі фінансаў і гандлю павінна ажыццяўляцца паралельна з палітыкай захаваньня моцнай сыстэмы рэгуляцыі перасоўваньняў працоўнай сілы і мігрантаў [41]. Гэта супадае з тэндэнцыяй стварэньня новых дзяржаваў, працэсамі перадачы паўнамоцтваў (як у Вялікай Брытаніі ды Італіі), прапанаванай канцэпцыяй эўрарэгіёну, што мусіць заступіць месца ідэі нацыянальнае дзяржавы і адначасова з увядзеньнем новых пілётных схемаў для таго, каб кантраляваць, а калі неабходна, то і абмяжоўваць перасоўваньні хуліганаў, злачынцаў, шукальнікаў прытулку і супраціўнікаў глябалізацыі. Такое відавочнае разьмежаваньне патрабуе вытлумачэньня: імперыялізм засноўваецца на эксплюатацыі розьніцы ў заробках і ўзнаўленьні вытворчых выдаткаў паміж рэгіёнамі і краінамі, расамі ды поламі, узаконенымі і нелегальнымі сацыяльнымі групамі [42]. Ён вызначаецца стратэгічным інтарэсам у захаваньні сацыяльных і географічных разьдзяленьняў шляхам падзелу чалавечтва паводле полу, расы і тэрытарыяльнай прыналежнасьці. Уяўленьня, сацыяльна сканструяваныя ці матэрыяльныя межы ёсьць падставовымі для сусьветнага эканамічнага парадку. Мэта міграцыйнае палітыкі — захоўваць сыстэму межаў і тэрыторыяў і ў гэты ж самы час эксплюатаваць розьніцу паміж краінамі ў заробках і вытворчых выдатках. Палітэканомія розьніцы ў заробках паміж Сынгапурам ды Інданэзіяй (1:289), Мэксыкай і ЗША (1:50) ці Нямеччынай і Польшчай (1:10) добра падмацаваная дакумэнтальна [43]. Узмацненьне межаў, кантроль над міграцыйнымі рухамі ды мабільнасьцю наагул, стварэньне новых межаў (да прыкладу, на Балканах ці паміж рэспублікамі былога Савецкага Саюзу) і нават тэхналях кантролю за перасоўваньнем, такія як камэры відэанагляду і біямэтрычнае сканаваньне, — аспэкты аднаго і таго ж працэсу. Ужо існуе “гіерархія мабільнасьці” [44], бо глябальным элітам дазволена вольна перасоўвацца, у той час, калі рух працаўнікоў жорстка рэгуляваны, а тым, хто не загадвае капіталамі (да прыкладу, турыстам), ці тым, хто не выяўляе эканамічнае актыўнасьці, перадусім калі яны могуць стацца фінансавым цяжарам для дзяржавы (як у выпадку з уцекачамі), — наагул перашкаджаюць перасоўвацца. Няроўнае стаўленьне да высокаадукаваных імігрантаў, шукальнікаў прытулку, нелегалаў і выганцаў яскрава сьведчыць пра эканамічны разьлік, што існуе за падвойнай нэалібэральнай стратэгіяй дэрэгуляцыі і рэгуляцыі.

Высновы: глябальнае кіраваньне міграцыяй на ёсьць унёскам у сацыяльную справядлівасьць

XVIII і XIX стагодзьдзі, калі панавала мадэль пераезду дзеля сталага пражываньня на незаселеныя раней кантынэнты ці туды, дзе імігрантаў прымалі проста для таго, каб вынішчыць тубыльцаў, — даўно прамінулі. Канцэпцыі стасоўна “запрошаных работнікаў” і працаўнікоў-імігрантаў, якія паўсталі пасля Другой Сусьветнай вайны і прадугледжвалі, што часовыя працаўнікі вернуцца на радзіму, калі скончыцца эканамічны бум, — пацярпелі паразу, што і вымусіла такія краіны як Францыя, Вялікая Брытанія ці Нямеччына, пагадзіцца са сваёй роляй шматэтнічных грамадзтваў. Аднак уступ да новага іміграцыйнага закону Нямеччыны відавочна сьведчыць пра тое, што гэтую памылку не зьбіраюцца паўтараць [45]. Мам і ЭЗ сёньня прымаюць уласна глябальную міграцыю, але настойваюць, што ёю неабходна “слушна кіраваць”. Цяперашнія схемы, якія функцыянуюць у Нямеччыне, Вялікай Брытаніі, Італіі ці Гішпаніі, выяўляюць перавагу што да міграцыі на жорстка вызначаны кароткі тэрмін, якая больш адпавядае эканамічнаму попыту ў параўнаньні з пасяленьнем на працяглы тэрмін. Апошнія тэндэнцыі ў кіраваньні іміграцыяй перадусім адлюстроўваюць палітыку найманьня на кароткі тэрмін і хуткага званьненьня — у выніку больш гнуткім і рухомым стаецца насельніцтва, а не сама іміграцыйная палітыка. Гэта таксама нагадвае стратэгіі, вядомыя з кейнсianства, а менавіта тыя элемэнты, што былі скіраваныя на рэгуляцыю сацыяльных канфліктаў празь інтэграцыю працоўнае клясы і ейнага патрабаваньня вышэйшых заробкаў і стандартаў жыцьця ў працэсе капіталістычнага росту. Такая стратэгія, адаптаваная пад міграцыйную палітыку, мае на мэце разьвесці прадукцыйныя і непрадукцыйныя элемэнты міграцыйных рухаў і ператварыць першыя на рухавік эканамічнага росту. Урады перадусім

Conclusion: Global migration management is no contribution to global social justice

The 18th and 19th century pattern of final immigration to otherwise unpopulated continents or where it was accepted to simply terminate the indigenous people has long gone. Post second-world-war concepts of guest or migrants workers who have been anticipated to return once the economic boom was over failed and forced countries such as France, the UK or Germany to accept its role as multi-ethnic societies. However, the new German immigration law in its introduction did make clear that this mistake should not be repeated.[51] IOM and EU now accept global migration as matter of fact but insist in its 'orderly management'. Recent schemes in Germany, the UK, Italy or Spain reveal a preference of just-in-time migration that respond to short term economic demands over long-term settlement. Current trends in immigration management rather reflect a hire-and-fire policy, the result will be the flexibilisation of populations rather than an immigration policy. This trend also awakes some reminiscences of strategies known from Keynesianism, namely those elements, which aimed to domesticate and thereby control social conflict by integrating the working class and its demand for better wages and living standards into capitalist growth. Such a strategy, adapted to migration policy aims to distinguish between the productive and the unproductive elements of migration movements and turn the former into a driving force of economic growth. Beyond the globally mobile elites and temporary needed migrant workers international agencies and national governments rather tend to combine the concept of ethnically homogenous nation states, such as Timor, Kosovo, Kazakhstan, Ukraine, Kenya etc. with temporary migration between these entities.

The aggressivity by which the EU, the US and the transnational agencies dominated by them enforce their concepts of immigration control reveal an imperialist move towards simply gaining compliance and obedience of third countries through political, economic, financial and even military force. Where it comes to a politics of immigration for example when the EU or the IMF think aloud about how to respond to a drop in populations and even indicate a need for possibly up to 75 million immigrants that reflects a rather different but equally major planning operation not only in Europe but the world as such.[52] Such a vision, as expressed by former French home minister Chevenement tops anything known from any war related displacement, resettlement or population exchange such as on the Indian subcontinent, or the previous German politics of attracting several million ethnic Germans from Russia to 'come back home'. In such a case migration policy turns into a major population policy process. To understanding migration and population politics one finally needs to take into account the lessons from Nazi politics on population within the European space in order to understand the concept of the value of a population, its health and productivity,[53] and thereby the link between genocide, starvation, displacement, population management, social question, problem solving strategies to migration, demographic issues and not at least the overall social productivity of capitalist societies.[54] There is a worrying equilibrium between those who are deported from Europe each year, about 350.000 plus an unknown number of those leaving 'voluntarily' because of deterrent politics, and those who are recruited on some kind of a foreign labour scheme. In that light migration politics appears as a modus to run 'UK plc' or 'Deutschland AG'[55] and represents a strategy of social engineering to rationalise and to recompose its population, similar to a workforce. That because of its transnational nature is a new quality in migration control.

And finally, to keep the unwanted out, and that is the majority of the world's population, a cruel global system of deportations and removals, UN-controlled 'safe havens', refugee and internment camps, Pacific prison islands like Nauru, and armed border guards has been established. These are characteristic 21. century symbols of inequality, injustice and the politics of exclusion. On the other hand calls to close down detention centres, stop deportations, no one is illegal, an amnesty for *sans papiers*, abolish all immigration controls, open borders, as a growing number of activists and scholars alike argue[56] mark the only true way to global social justice and equality.

1 This article summarises some findings from Düvell, F. (ed) (2002): *Die Globalisierung des Migrationsregimes. Materialien für einen Neuen Antiimperialismus 7*. Berlin: Assoziation A

2 IOM (1995): *Migration Information Programme — Transit Migration in Turkey*

3 *Tageszeitung*, 11/5/2000

4 As for example defined in Rawls theory of justice as the second of 'primary social goods'. See Rawls, J. (1971): *A theory of justice*, Oxford: OUP

5 Kennedy, P., Connelly, M. (1994): *Must it be the rest against the west?*, in: *Atlantic Monthly*, 12/1994, p. 61 — 91. Kennedy, Yale Professor and military expert is a follower of Malthusianism and a prophet of the concept of a third world population explosion, see Kennedy, P. (1993): *Preparing for the 21. century*, London: Random House.

6 Zolberg, A. (2001): *Global migrants — global refugees*, New York: Berghahn

7 One version is to define it a 'non-military security threat', Pargeter, A. (2001) *Italy and the Western Mediterranean*, Working Paper 26/01, ESRC "One Europe or Several?" Programme. London: Centre for Defence Studies, King's College

8 See for e.g. International Organisation for Migration (IOM): *Assisted Return Service*, www.iom.int/new.htm, Siehe Sassen, S. (1996): *Migranten, Siedler, Flüchtlinge*, Frankfurt: Fischer, own calculation in Düvell, F. (2002): *Die Globalisierung der Migrationskontrolle*, in Düvell 2002, p. 45 — 168

9 Stalker, P. (2000): *Workers without frontiers*, London: Rienner

10 Macdonald, J.S. (1993): *Agricultural organisation, migration, and labour militancy in rural Italy*, in: *Economic History Review*, No. 16,

імкнуцца камбінаваць панятка этнічна аднастайнай нацыянальнай дзяржавы (такімі лічаць Тымор, Косава, Казахстан, Украіну, Кенію і г.д.) з рэжымам часовай міграцыі паміж гэтымі адзінкамі.

Агрэсіўнасць, зь якой ЭЗ і ЗША, а таксама транснацыянальныя арганізацыі (у якіх яны дамінуюць) навязваюць свае канцэпцыі кантролю над іміграцыяй, ёсць прыкметай імперыялістычнага зруху да таго, каб лёгка дамагацца падатлівасці і падпарадкавання ад трэйціх краінаў з дапамогай палітычнай, эканамічнай, фінансавай і нават вайскавой сілы. Што да іміграцыйнае палітыкі, да прыкладу, калі ЭЗ ці IMF разважаюць, як адрэагаваць на спад колькасці насельніцтва, і нават адзначаюць, што для развязаання гэтае праблемы можа спатрэбіцца да 75 мільёнаў імігрантаў, — гэта адлюстроўвае, што плянаванне дзеянняў, якія мусяць ахапіць ня толькі Эўропу, але і ўвесь сьвет, таксама ажыццяўляецца на самым высокім узроўні [46]. Такі падыход, паводле былога французскага міністра ўнутраных справаў Швэнзмана, пераўзыходзіць усе вядомыя практыкі, то бок любое звязанае з вайной выгнаньне, перасяленне ці “абмен насельніцтвам” (які адбыўся на Індыйскай паўвысьпе), ці папярэднюю палітыку Нямеччыны, скіраваную на тое, каб прывабіць некалькі мільёнаў этнічных немцаў з Расеі ды іншых постсавецкіх краінаў заклікамі “вярнуцца дадому”. У гэтым выпадку міграцыйная палітыка ператвараецца ў найбольш значны працэс дэмаграфічнай палітыкі.

Для асэнсавання міграцыйнай і дэмаграфічнай палітыкі ў рэшце рэшт неабходна мець на ўвазе ўрокі нацыстоўскае палітыкі стасоўна насельніцтва ў межах эўрапейскае прасторы — дзеля таго, каб зразумець канцэпцыю вартасці насельніцтва, ягонага здароўя і прадукцыйнасці [47], і, такім чынам, сувязь паміж генацыдам, голадам, выгнаньнем, кіраваньнем міграцыяй, сацыяльным пытаньнем, стратэгіямі развязаання праблемаў стасоўна міграцыі, дэмаграфічнымі праблемамі і зусім не ўсеагульнай сацыяльнай эфэктыўнасцю капіталістычных грамадстваў [48]. Існуе трывожная раўнавага паміж тымі, каго дэпартауюць з Эўропы, гэта блізу 350 000 чалавек штогод плюс невядомая лічба тых, хто зьязджае добраахотна цераз скіраваную супраць іх палітыку, і тымі, хто наймаецца на працу ў Эўропе па адной з схемаў для замежных працаўнікоў. У гэтым сьвятле міграцыйная палітыка стаецца спосабам весці справы ‘UK plc’ ці ‘Deutschland AG’ і рэпрэзэнтуюе стратэгію сацыяльнай інжынэрыі, скіраваную на тое, каб рацыяналізаваць і перакамбінаваць насельніцтва гэтых краінаў як працоўную сілу. Менавіта на тле транснацыянальнай прыроды міграцыйнае палітыкі і паўстае новая якасць кантролю над міграцыяй.

І ўрэшце для таго, каб утрымліваць непажаданах (а гэта бальшыня насельніцтва ўсяго сьвету) па-за межамі, былі заснаваныя жорсткая глянбальная сыстэма дэпартацыяў і высылкі, падкантрольныя ААН “зоны бясьпекі”, лягеры для ўцекачоў і інтэрнаваных, ціхаакіянскія выспы-турмы, такія як Наўру, і ўзброеная памежная ахова. Яны ёсць характэрнымі для XXI стагодзьдзя сымбаламі няроўнасці, несправядлівасці ды палітыкі выключэння. Зь іншага боку, заклікі зачыніць лягеры для затрыманых, спыніць дэпартацыі, рух “Нелегальных людзей не бывае”, патрабаваньні ажыццявіць амністыю для “асобаў без дакумэнтаў” (*sans papiers*), зьнішчыць усялякія формы кантролю над іміграцыяй і адчыніць межы, як сьцьвярджаюць і актывісты, колькасць якіх увесь час павялічваецца, і навукоўцы [49], — задаюць накірунак для адзінага слушнага шляху да глянбальнай сацыяльнай справядлівасці ды роўнасці.

Апошнія публікацыі:

Irregular Migration: The dilemmas of transnational mobility, Cheltenham: Edward Elgar, 2002 (разам зь Білам Джорданам);

Die Globalisierung des Migrationsregimes. Materialien für einen neuen Antimperialismus 7, Berlin: Assoziation A, 2002 (рэдактар і адзін з аўтараў);

Migration: Boundaries of Social Justice, Cambridge: Polity, 2003, (разам зь Білам Джорданам).

Перакладзена паводле тэксту, зьмешчанага на сайце: www.noborder.org.

Гэты артыкул ёсць падсумаваньнем шэрагу дасьледаваньняў, зьмешчаных у Düvell, F. (pэд.) (2002): Die Globalisierung des Migrationsregimes. Materialien für einen Neuen Antimperialismus 7. Бэрлін: Assoziation A

1. IOM (1995): Migration Information Programme — Transit Migration in Turkey.

2. Якое, паводле тэорыі справядлівасці Роўлза, ёсць другім у шэрагу “падставовых сацыяльных выгодаў”. Гл. Rawls, J. (1971): A theory of justice, Оксфард: OUP.

3. Kennedy, P., Connelly, M. (1994): Must it be the rest against the west?, у: *Atlantic Monthly*, 12/1994, p. 61-91. Кенэдзі, прафэсар Елю і вайсковы эксперт — прыхільнік малютзіянства і прарок канцэпцыі дэмаграфічнага выбуху сярод насельніцтва краінаў трэйцяга сьвету, гл. Kennedy, P. (1993): Preparing for the 21st century, Лёндан: Random House.

4. Zolberg, A. (2001): Global migrants — global refugees, Нью-Ёрк: Berghahn.

5. Паводле аднаго з варыянтаў яе вызначаюць як “не-вайсковую пагрозу бясьпекі”, Pargeter, A. (2001) Italy and the Western Mediterranean, Working Paper 26/01, ESRC “One Europe or Several?” Programme. Лёндан: Centre for Defence Studies, King's College.

6. Гл. да прыкладу: International Organisation for Migration (IOM): Assisted Return Service, www.iom.int/new.htm, Siehe Sassen, S. (1996): Migranten, Siedler, Flüchtlinge, Frankfurt: Fischer, разварі аўтара ў Düvell, F. (2002): Die Globalisierung der Migrationskontrolle, у Düvell 2002, p. 45 — 168.

7. Stalker, P. (2000): Workers without frontiers, Лёндан: Rienner.

8. Macdonald, J.S. (1993): Agricultural organisation, migration, and labour militancy in rural Italy, у: *Economic History Review*, No. 16, p. 61 — 75.

9. Jordan, B., Düvell, F. (2003): Migration — Boundaries of Social Justice, Кембрыдж: Polity. Аднак дасьледаваньне, прысьвечанае суб’ектнасьці мігрантаў, яшчэ толькі належыць зрабіць.

10. Sivanandan, A. (2000): Refugees from globalisation, у: CARF, no. 57.

11. Baumann, S. (2000): Globalisation — the human consequences, Кембрыдж: Polity.

12. Гл. Düvell (2002), калі ўлічваць міграцыю зь сельскае мясцовасці ў гарады, міграцыю, звязаную зь пераходам мяжы, вымушаную міграцыю, рост “глябальных гарадоў” і надзвычайную ўнутраную міграцыю ў Кітаі.

9 То бок “публічная акцыянэрная кампанія з абмежаванай адказнасьцю Вялікая Брытанія” ды “акцыянэрнае таварыства Нямеччына”.

p. 61 — 75

- 11 Jordan, B., Düvell, F. (2003): *Migration — Boundaries of Social Justice*, Cambridge: Polity. However, a study about the subjectivity of migration still needs to be done
- 12 Sivanandan, A. (2000): *Refugees from globalisation*, in: CARF, no. 57
- 13 Baumann, S. (2000): *Globalisation — the human consequences*, Cambridge: Polity
- 14 Düvell 2002, taking into consideration agricultural-urban migration, border crossing migration, forced migration, the growth of global cities, and the enormous internal migration in China.
- 15 YaBasta 2001): *Breaking the walls of fortress Europe*, Italy
- 16 Kindleberger, C.P (1967): *Europe's post war growth — the role of labour supply*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, Sassen, S. (1991): *Global Cities*, Princeton and others
- 17 Shrestha, N.R. (1987): 'International policies and migration behaviour: a selective review, in: *World Development*, Vol. 15, No. 3, p. 329 — 345
- 18 European Commission (2001). *On a Community Immigration Policy — Communication from the Commission to the Council and the European Parliament*, Mr. Vitorino, Mrs Diamantopoulou, COM 11
- 19 Daily Telegraph, 4/9/2000
- 20 www.un.org, www.fao.org, www.worldhunger.org
- 21 Statewatch Bulletin, several issues
- 22 Research Society Refuge and Migration (FFM), several publications, for e.g. *Ukraine — Vor den Toren der Festung Europas*, Berlin: Schwarze Risse
- 23 See http://europe.eu.int/comm/external_relations/ase/min_other_meeting/mig.htm
- 24 Commission Staff Working Paper, (16.03.1998): *EU action plan on influx of migrants from Iraq and the neighbouring region*, SEC(1998) 466, Brussels
- 25 http://europa.eu.int/comm/development/cotonou/agreement_de.htm
- 26 For e.g. WEU Ministerial Council: *Luxembourg Declaration*, Luxembourg, 23.11.99 plus several other documents
- 27 For e.g. Hollifield, J. F.(1998): *Migration, Trade, and the Nation-State: The Myth of Globalization*, in: Paper prepared for a conference on "Managing Migration in the 21st Century", Hamburg, June 21-23, 1998
- 28 Straubhaar, T. (2000): *Why Do We Need a General Agreement on Movements of People (GAMP)?* HWWA DISCUSSION PAPER 094 Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv (HWWA); see also Ghosh, B. (2000): *Managing migration — time for a new international regime*, Oxford: OUP
- 29 Bhagwati, J. (1998): *A stream of windows, unsettling reflections and trade, immigration and democracy*, Cambridge, Mass.: MIT; Sassen, S. 2000): *Immigration im Zeichen der Globalisierung — Ein neues Feld politischer Inhalte*, in: *Vorgänge*, No. 2, p. 3 — 13; Harris, N. (2002): *Thinking the unthinkable — the immigration myth exposed*, London: Tauris
- 30 www.igc.ch, www.icmpd.org
- 31 For detailed information see www.iom.int; for further critique see www.noborder.org/IOM
- 32 It has to be remembered that at that conference all participating 32 governments ensured that they were unable to take Jewish refugees from Germany and Austria. Australia in particular argued openly anti-Semitic. With no escape possible the basis for the 'final solution' was laid, see Heim, S. (1993): "Deutschland muß ihnen ein Land ohne Zukunft sein — Die Zwangsemigration der Juden 1933 bis 1938, in: *Beiträge zur nationalsozialistischen Gesundheits- und Sozialpolitik* Nr. 11, Arbeitsmigration und Flucht, Berlin, p. 48 — 81
- 33 Resolution to establish a Provisional Intergovernmental Committee for the Movement of Migrants from Europe (1951): Annex; Feldblum, M. (1999): *Passage-Making and Service Creation in International Migration*, Pasadena: California Institute of Technology; The UNHCR at 50: State Pressures and Institutional Autonomy
- 34 For example, during a conference on trafficking in Brussels in September 2002, out of 1000 participants, those representing women and prostitutes' organisations virtually had no say and complained about their role as a passive audience they were reduced to.
- 35 Constitution of the IOM
- 36 See many reports and documents on www.iom.int, such as the bulletins, the annual reports etc
- 37 Kawczynski, R./RNC (2001): *Compensation German Fund and IOM*, Hamburg 8.5.2001, in: www.romnews.com/a/32-01.html
- 38 IOM (1995): *Migration Information Program — irregular migration in Central Europe: the case of Afghan asylum seekers in Hungary*
- 39 UN/Integrated Regional Information Network (IRIN), 30/9/2002
- 40 for e.g. IOM (1999): *Migration in the CIS: 1997 — 1998*
- 41 Steve Cook, IOM representative in an interview, transcript from video documentation for Ukrainian TV
- 42 www.no-racism.net, *Festung Europa in der Offensive — Staatliche Flüchtlingsabwehr*
- 43 O'Rourke, Kevin H., and Jeffrey G. Williamson (1995): "Around the European Periphery 1870-1913: Globalization, Schooling and Growth", NBER Working Paper 5392, Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research
- 44 Kenichi, O. (1999): *The borderless world: power and strategy in the interlinked economy*, New York: Harper Business
- 45 Harris 2002, op. cit.
- 46 As Stalker (2000) is to disprove.
- 47 OECD (1998): *Open markets: The benefits of trade and investment liberalisation*, Paris; Trilateral Commission (1993): *International migration challenges in a new era. Triangle paper 44*, New York
- 48 See for example Meillasoux, C. (1975): *Femmes, greniers et capitaux*, Paris: Librairie Françoise Maspero
- 49 Azzellini, D., Kanzleiter, B. (1999): *Nach Norden*, Berlin: Schwarze Risse
- 50 Bauman 1998, op. cit.

13. YaBasta (2001): Breaking the walls of fortress Europe, Італія.
14. Kindleberger, C.P (1967): Europe's post war growth — the role of labour supply, Кембрыдж, Масачусэцс: Harvard University Press, Sassen, S. (1991): Global Cities, Princeton and others.
15. Shrestha, N.R. (1987): International policies and migration behaviour: a selective review, у: *World Development*, Vol. 15, No. 3, p. 329 — 345.
16. European Commission (2001). On a Community Immigration Policy — Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Mr. Vitorino, Mrs Diamantopoulou, COM 11.
17. Daily Telegraph, 4/9/2000.
18. Гл. www.un.org, www.fao.org, www.worldhunger.org.
19. Research Society Refuge and Migration (FRM), некалькі публікацыяў, да прыкладу, Ukraine — Vor den Toren der Festung Europas, Бэрлін: Schwarze Risse.
20. Гл. http://europe.eu.int/comm/external_relations/asem/min_other_meeting/mig.htm.
21. Commission Staff Working Paper, (16.03.1998): EU action plan on influx of migrants from Iraq and the neighbouring region, SEC(1998) 466, Брусэль.
22. Гл. http://europa.eu.int/comm/development/cotonou/agreement_de.htm.
23. Да прыкладу: WEU Ministerial Council: Luxembourg Declaration, Люксембург, 23.11.99 і некаторыя іншыя дакументы.
24. Да прыкладу, Hollifield, J. F.(1998): Migration, Trade, and the Nation-State: The Myth of Globalization, у: Paper prepared for a conference on "Managing Migration in the 21st Century", Гамбург, чэрвень 21-23, 1998.
25. Straubhaar, T. (2000): Why Do We Need a General Agreement on Movements of People (GAMP)? HWWA DISCUSSION PAPER 094 Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv (HWWA); гл. таксама Ghosh, B. (2000): Managing migration — time for a new international regime, Оксфард: OUP.
26. Bhagwati, J. (1998): A stream of windows, unsettling reflections and trade, immigration and democracy, Кембрыдж, Масачусэцс: MIT; Sassen, S. (2000): Immigration im Zeichen der Globalisierung — Ein neues Feld politischer Inhalte, у: *Vorgänge*, No. 2, p. 3-13; Harris, N. (2002): Thinking the unthinkable — the immigration myth exposed, Лёндан: Tauris.
27. Гл. www.igc.ch, www.icmpd.org.
28. Больш дэталізаваная інфармацыя — www.iom.int; далейшая крытыка — www.noborder.org/IOM.
29. Трэба памятаць, што падчас гэтай канфэрэнцыі ўсе прадстаўнікі 32 урадаў, якія бралі ў ёй удзел, запэўнілі, што ня могуць прыняць уцёкачоў-габрыяў зь Нямецчыны ды Аўстрыі. Асабліва Аўстралія выкарыстоўвала відавочныя антысэміцкія аргумэнты. Такая пазыцыя стасоўна немагчыма зьці выратаваньня і заклала падмурак для "канчатковага разьвязаньня", — гл. Heim, S. (1993): "Deutschland muss ihnen ein Land ohne Zukunft sein — Die Zwangsemigration der Juden 1933 bis 1938, у: *Beitrage zur nationalsozialistischen Gesundheits- und Sozialpolitik* Nr. 11, Arbeitsmigration und Flucht, Бэрлін, p. 48 — 81.
30. Resolution to establish a Provisional Intergovernmental Committee for the Movement of Migrants from Europe (1951): Annex; Feldblum, M. (1999): Passage-Making and Service Creation in International Migration, Пасадэна: California Institute of Technology; The UNHCR at 50: State Pressures and Institutional Autonomy.
31. Да прыкладу, падчас канфэрэнцыі, прысьвечанай гандлю людзьмі, у верасьні 2002 году ў Брусэлі з 1000 удзельнікаў тыя, хто прадстаўлялі жанчын і арганізацыі працаўнікоў сэкс-індустрыі, фактычна ня мелі права голасу і скардзіліся на тое, што іхная роля была прыніжаная да ролі пасіўнай публікі.
32. Kawczynski, R./RNC (2001): Compensation German Fund and IOM, Гамбург 8.5.2001, у: www.romnews.com/a/32-01.html.
33. IOM (1995): Migration Information Program — irregular migration in Central Europe: the case of Afghan asylum seekers in Hungary.
34. UN/Integrated Regional Information Network (IRIN), 30/9/2002.
35. Да прыкладу, IOM (1999): Migration in the CIS: 1997 — 1998.
36. Гл. www.no-racism.net, Festung Europa in der Offensive — Staatliche Fluchtlingsabwehr.
37. O'Rourke, Kevin H., and Jeffrey G. Williamson (1995): "Around the European Periphery 1870-1913: Globalization, Schooling and Growth", NBER Working Paper 5392, Кембрыдж, Масачусэцс: National Bureau of Economic Research.
38. Kenichi, O. (1999): The borderless world: power and strategy in the interlinked economy, Нью-Ёрк: Harper Business.
39. Harris (2002), op.cit.
40. Памылковасьць такіх спадзяваньняў яскрава даводзіць Сталкер (2000).
41. OECD (1998): Open markets: The benefits of trade and investment liberalisation, Парыж; Trilateral Commission (1993): International migration challenges in a new era. Triangle paper 44, Нью-Ёрк.
42. Гл. да прыкладу: Meillasoux, C. (1975): Femmes, greniers et capitaux, Парыж: Librairie Françoise Maspero.
43. Azzelini, D., Kanzleiter, B. (1999): Nach Norden, Бэрлін: Schwarze Risse.
44. Bauman (1998), op. cit.
45. The new German Immigration bill: restrictive and repressive, у: *Statewatch*, Vol. 11, No. 5 2001.
46. Guardian, 28.7.2000, Europe 'should accept' 75 m new migrants.
47. Гэты шэраг узаемазвязаных паняткаў быў прааналізаваны ў Agamben, G. (1995): Homo Sacer. Il potere sovrano e la nuda vita, Турын: Giulio Einaudi.
48. Гл. *Beitrage zur nationalsozialistischen Gesundheits- und Sozialpolitik* Nr. 10 (1992): Modelle fur ein deutsches Europa — Ökonomie und Herrschaft im Grosswirtschaftsraum, Бэрлін.
49. Да прыкладу, некаторыя такія арганізацыі: No Border, No One is illegal, GISTI, ILPA, ці некаторыя аўтары: Роўлз, Кэрэн (Caren), Гібні (Gibney), Коўлз (Coles), Гайтэр (Hayter), Бодэр (Bauder), Гарыс, Джордан, Дзювэль і г.д.

пераклад з ангельскай Вольгі Мартыненкі

51 The new German Immigration bill: restrictive and repressive, in: Statewatch, Vol. 11, No. 5 2001

52 Guardian, 28.7.2000, Europe 'should accept' 75 m new migrants

53 The continuity has been analysed by Agamben, G. (1995): Homo Sacer. Il potere sovrano e la nuda vita, Torino: Giulio Einaudi

54 See Beiträge zur nationalsozialistischen Gesundheits- und Sozialpolitik Nr. 10 (1992): Modelle für ein deutsches Europa — Ökonomie und Herrschaft im Großwirtschaftsraum, Berlin

55 A Work Permits (UK) staff in an interview; Die Zeit,

56 To name just a few these are organisations such as No Border, No One is illegal, GISTI, ILPA or authors such as Rawls, Caren, Gibney, Coles, Hayter, Bauder, Harris, Jordan and Düvell etc.

KAMUNIKAT.ORG